

İskân Kanununun bazı maddelerinin kaldırılmasına, değiştirilmesine ve bu kanuna yeniden bazı madde ve fıkralar eklenmesine dair kanun tasarısıyla İstanbul Milletvekili Fuad Hulûsi Demirelli ve 6 arkadaşının, İskân Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair olan 2848 ve 3667 sayılı Kanunlarda değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (1/208. 2/52)

İskân Kanununun bazı maddelerinin kaldırılmasına, değiştirilmesine ve bu kanuna yeniden bazı madde ve fıkralar eklenmesine dair kanun tasarısı (1/208)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 382, 6/1616

9 . VI . 1947

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

2510 sayılı İskân Kanununun bazı maddelerinin kaldırılmasına, değiştirilmesine ve bu kanuna yeniden bazı madde ve fıkralar eklenmesine dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 9 . VI . 1947 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulduğunu arz ederim.

Başbakan
R. Peker

Gerekçe

Vatandaşların bir yerden diğer bir yere nakledilemeyeceği arz ve Hükümetin bu husustaki yetkiyi kullanmayacağı ifade edilmişti.

Hükümet; kanunun vermiş olduğu bu salâhiyeti bugüne kadar kullanmamış olmakla beraber halen bu hükümlerin tamamen kaldırılması lüzumuna da kaani bulunmaktadır.

Bu maksatla, hazırlanmış olan ve sunulan tasarıda 2510 sayılı Kanunun nakillere mütedair olan hükümleri ilga edilmiş ve bazı maddeleri de değiştirilmiştir.

1. -- 2510 sayılı Kanunun 2 nci maddesi Türkiye'yi mntakalara taksim etmektedir. Bugün iskân bakımından memleketin mntakalara ayrılmasına lüzum görülmediğinden bu itibarla da yeni tasarıda mntakalara ait hükümler meriyetten kaldırılmıştır. Yalnız Bakanlar Kurulu kararıyle evvelce iskân ve ikametın yasak edildiği mahdut bir kısım yerlerin yine bu şekilde kalması ve buralarda ikametın ancak Bakanlar Kurulu kararıyle mümkün olacağı yeni tasarıda derpiş edilmiştir.

2. -- Memleket içinde herhangi bir vatandaşın bir yerden diğer bir yere kaldırılması mevzuu, bunların ancak sağlık şartlar, jeolojik olaylar ve âfetler yüzünden buldukları yerde barınma

ve geçinme imkânlarının kalmaması hallerine hasredilmiş ve bu gibilerin hem kendi sağlıklarını korumak ve hem de geçimlerini temin etmek maksadiyle tasarının ikinci maddesi tedvin edilmiştir.

3. — 2510 sayılı Kanun hükümlerine tevfikan evvelece Bakanlar Kurulu kararıyla memleketin muhtelif yerlerine nakledilmiş olup da haklarındaki kararnamenin kaldırılması dolayısıyla serbest bir duruma girmiş olanların gerek geride bırakmış olduğu taşınmaz mallar üzerindeki tasarruf haklarını ve tasfiye şekillerini ve gerekse bu gibilere karşı iskân bakımından takip edilecek hareket tarzı ve gidecekleri yerlere sevkleri hakkındaki hükümler, ilgili Bakanlıklar ile müştereken hazırlanmak suretiyle tasarıya geçici bir madde halinde konulmuştur.

Muhacir ve mültecilerin nüfus kütüklerine tescillerini kolaylaştırmak üzere 2510 sayılı Kanununun 6 ncı maddesinin (B) fıkrası mahza bu gibilerin biranevvel nüfusa tescillerini ve bu suretle vatandaşlık haklarını iktisap edebilmelerini temin bakımından tadil edilmiştir.

İstanbul Milletvekili Fuad Hulûsi Demirelli ve 6 arkadaşının, İskân Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair olan 2848 ve 3667 sayılı Kanunlarda değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi (2/52)

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Mevzuatımız içinde Anayasamızın âmir hükümleriyle tezat halinde bulunan bazı kanun maddelerine sık sık tesadüf edilmektedir. Tek Partili Hükümet sisteminin en mühim noksanlarından olan bu gibi maddeleri bulup meydana çıkarmak ve düzeltmek bugünkü demokratik Devlet doktrininin en mühim hedeflerindedir. Memleketimizde demokrasi adına bir çok yenilikler ve bu sistemi yerleştirmeye çalışırken elbet tek onu engelliyen mevzuatı tamamiyle ortadan kaldırmak icabeder. Filvâkı aşağıda isim ve numarası yazılı İskân Kanununun belirli maddeleri bu neviden olup Anayasamızın esas hükümlerine aykırı hükümler vâzetmiş bulunmaktadır.

Filhakika 2510 sayılı İskân Kanununun 1 ncı ve 2 ncı maddelerinde iskân işi yerleşmiş halkın hakikî bir zaruret yokken politika düşüncesiyle bir yerden diğer bir yere göç ettirilmesine müsait ve bu bakımdan demokrasi prensiplerine ve Anayasamızın tekeffülü altında bulunan insan hak ve hürriyetlerine aykırı bir esas kurduktan sonra 10 ncü maddesinde ve 11 ncı maddesinin (B) ve 12 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (Ç) bentlerinde ve 14 ncü maddesiyle 29 ncü maddesinin (B) fıkrasında bu esaslar üzerine bilinen antidemokratik hükümleri konmuştur.

Bu arada 23 ncü maddeye eklenmiş bulunan bir fıkra ile vatandaşın mülkiyet hakkı ihlâl edilmiş bulunmaktadır. Çünkü bu ek fıkra Dev-

letin esasen yahut intikalen malik olduğu gayrimenkullerle veya ihtiyaçtan fazla mera ve saireden ayrılacak yerlerle iktidar ve terfihleri lâzım olan muhacir ve sairenin iskânları yahut yerlilerden muhtaç olanlara o gibi yerlerden toprak verilmesi sırasında vatandaşlardan bazılarının tapulu mülkleri de yanlışlıkla bunlardan birine temlik edilmiş bulunması halinde hatanın kemaliyle ve tarafların haklarına uygun surette âdilâne tashihi yerine antidemokratik ve Anayasamızın 71 ve 74 ncü maddeleri hükümlerine aykırı hal şekli vâzedilmiş bulunmaktadır.

Tekrar ederiz ki, İskân Kanununa girmiş olan bu sert hükümler, Anayasa ile vatandaşlara tanınmış olan tabî hak ve hürriyetleri onlardan nezetmektedir.

Meselâ Anayasamızın 5 ncı fıshının (Türkle-
rin kamu haklarına) tahsis edilmiş olan kısmında vatandaşa tanınmış olan hak ve hürriyetlerle İskân Kanununun yukarıdaki hükümlerini telif edebilmek inkânsızdır. Bu hükümlerle Anayasamızın bahsettiği hak ve hürriyetler hiçe sayılır gibi bir mâna mevcut olduğundan böyle bir hükmün kabulü Anayasaya muhalif olduğundan başka hukukun ana prensiplerine de aykırıdır. Bundan başka Anayasamızın 103 ncü maddesinin ikinci fıkrası (hiç bir kanun Anayasaya aykırı olamaz) diyor. Halbuki İs-

kân Kanununun mezkûr maddeleri (Anayasaya uymıyan hükümler) koymaktadır. Bu bakımdan bu maddeler ilmî ve hukuki bir vasıf arz etmemektedir.

Bütün bu sebeplere dayanarak o gibi hükümlerin sözü geçen kanundan çıkarılmasını ve demokratik esaslar dairesinde değiştirilmesini

sağlamak maksadiyle kanun lâyihası sunuldu.

İstanbul	Eskişehir	Kayseri
<i>F. H. Demirelli</i>	<i>İ. H. Çevik</i>	<i>K. Gündes</i>
Kayseri		Sinop
<i>R. Turgut</i>		<i>S. Batur</i>
İstanbul		Afyon K.
<i>S. Adato</i>		<i>K. Özçoban</i>

Kanun teklifi

MADDE 1. — 2510 sayılı ve 14 Haziran 1934 tarihli Kanunun 2848 sayılı Kanunla muadil birinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Muhacir ve mültecilerle olağanüstü tabiat şartları yüzünden yer değiştirmek ihtiyacına düşenlerin iskânları bu kanuna uygun olarak yapılacak bir programa göre İçişleri ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarınca yapılır.

MADDE 2. — Sözü geçen kanunun ikinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Birinci maddedeki program ilgili Bakanların teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca kararlaştırılır.

MADDE 3. — Sözü geçen kanunun 8 nci maddesi kaldırılmıştır.

MADDE 4. — Sözü geçen kanunun 10 ncu maddesi kaldırılmıştır.

MADDE 5. — Aynı kanunun 11 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Yeniden köy ve mahalle kurulması Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının mütalâası alınmak şartıyla İçişleri Bakanlığı tarafından izin verilmesine bağlıdır.

MADDE 6. — Sözü geçen kanunun 13 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Aşağıda yazılanlar İçişleri Bakanlığının mütalâası alınmak şartıyla Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının münasip göreceği yerlere yerleştirilirler:

- A) Dışarıdan gelen muhacir ve mülteciler;
- B) Bu bölgelerdeki göçebeler;
- C) Olağanüstü tabiat şartları yüzünden yerlerinin değiştirilmesi gerekenler.

MADDE 7. — 14 ncu madde kaldırılmıştır.

MADDE 8. — 23 ncu madde ile 3667 sayılı Kanunla eklenmiş olan ek fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Bu kanun hükümlerine göre muhacirlere, mültecilere, göçebelere, naklolunanlara ve yerli-

lere dağıtılan yapı ve toprakların temlikine vali ve kaymakamlar salâhiyetlidirler. Dağıtım, defter veya kararlarının altı vali veya kaymakamlarca tasdik edilir ve sureti herkesin görebileceği yerlere yapıştırılmak ve gazete olan yerlerde üç kerre gazeteye yazdırılmak suretiyle ilân olunur.

Bu suretle temlik edilmiş olan gayrimenkuller hakkında vukubulacak aynı dâvalarda hasım taraf iskân edilen ile birlikte Hazine'dir.

İstihkak iddiasının sübutu halinde iskân edilmiş bulunan kimse iyi niyetle ziyed sayılır ve Kanunu Medenin hâdiseye uyacak hükümlerinden faydalanılabılır.

İskân edilen kimseden arazi bedeli, kira, tazminat veya muhakeme masrafı alınması gereken hallerde bütün bunlar Hazine tarafından ödenir. Hazine, müsebbibe rücu eder.

MADDE 9. — 29 ncu madde şu şekilde değiştirilmiştir :

İlûkûmetçe iskân edilen muhacir, mülteci ve göçebeler yerleştirdikleri yerde en az on yıl oturmaya mecburdurlar.

Bunlar Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının izni olmadıkça başka yerlerde yurt tutamazlar. Buna aykırı hareket edenlere iskân edildikleri yerlere dönmek için münasip bir mühlet verilir. Yine yerlerine dönmiyen olursa kendilerine temlik edilmiş olan gayrimenkuller üzerindeki haklarını zayi ederler.

İstanbul Milletvekili	Afyon Milletvekili
<i>F. H. Demirelli</i>	<i>K. Özçoban</i>
Eskişehir Milletvekili	Kayseri Milletvekili
<i>İ. H. Çevik</i>	<i>K. Gündes</i>
Kayseri Milletvekili	Sinop Milletvekili
<i>R. Turgut</i>	<i>S. Batur</i>
İstanbul Milletvekili	
<i>S. Adato</i>	

Geçici Komisyon raporu

T. B. M. M.

Geçici Komisyon

Esas No. 1/208, 2/52

Karar No. 2

16 . VI . 1947

Yüksek Başkanlığa

2510 sayılı İskân Kanununun bazı maddelerinin kaldırılmasına, değiştirilmesine ve bu kanuna yeniden bazı fıkralar eklenmesine dair Hükümetçe hazırlanan kanun tasarısı ile aynı kanun üzerinde değişiklikler yapılmasını isteyen İstanbul Milletvekili Fuad Hulûsi Demirelli ile altı arkadaşı tarafından hazırlanmış olan kanun teklifi yüce Kamutayın kararıyla ilgili beş komisyondan beşer üye alınmak suretiyle kurulan Komisyonumuza tevdi buyurulmakla İçişleri Bakanı Şükrü Sökmensüer ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı ile Maliye Bakanlığı temsilcileri hazır bulunduğu halde incelendi.

Yeni Hükümet iş başına geldiği vakit Yüksek Mecliste okuduğu programda vatandaşları bir taraftan diğer tarafa nakle ait kanunların verdiği yetkiyi kullanmayacağını ve haklarında bu kanun hükümleri tatbik edilen vatandaşlardan yurtlarına dönmeleri mümkün görüleceklerin peyderpey ihtiyari olarak memleketlerine gitmeleri konusu üzerinde incelemeler yapılacağını belirtmişti.

Bu kanun tasarısı ile Hükümet programında yer almış olan bu konunun esaslı bir şekilde tahakkuk mevkiine konmuş olduğunu görüyoruz.

Filhakika kanun tasarısı jeolojik sebeplerle tabii âfetler yüzünden buldukları yerlerde barmamaz hale gelenlerin yerleştirilmesi müstesna olmak üzere Hükümetin; vatandaşları yerleşmiş buldukları yerlerden nakletmek yetkisini ortadan kaldırmakta ve şimdiye kadar nakledilmiş olanları da yasak bölgelere ait hüküm saklı kalmak kaydıyla yerlerine dönmekte serbest bırakmaktadır.

Kanun tasarısında yerlerine dönmekte serbest bırakılanların dönecekleri yere kadar parasız sevkleri ve tasarruf haklarının geri verilmesi şekilleri hakkında da hükümler konulmuş bulunmaktadır.

Tasarı ayrıca memleketin iskân bakımından

üç bölgeye ayrılması hakkındaki hükmü kaldırdığı gibi bununla ilgili maddeleri de değiştirmektedir.

Komisyonumuz memleketin huzur ve selâmetini olağanüstü tedbirlere baş vurmaktan ve vatandaş hürriyetinde kısıntılar yapmaya mecbur kalmadan sağlamak hususunda gösterdiği titizlikten ve buna imkân bulabilmedeki başarısından dolayı Hükümeti tebrike lâyık görmüştür.

Türk vatanının mukaddes toprakları üstünde hâkim olan sükûn ve emniyet ile milletimizin genel menfaatleriyle ilgili meselelerde gösterdiği göğsümüzü kabartan birlik ve beraberlik Hükümetin bu kanun tasarısını Büyük Melise sunmasına imkân vermiştir.

Bu kanunda yapılan değişiklikler ile memleket idaresinin demokrasi alanında yeni ve vicdanları ferahlatıcı bir inkişafına şahit olmuş bulunuyoruz.

Komisyonumuzun Hükümet tasarısı üzerinde yaptığı değişikliklerin neden ibaret olduğu ve bu değişikliklerin ne sebeple yapıldığı aşağıda gösterilmiştir:

1. — 2510 sayılı İskân Kanununun 2848 sayılı Kanunla değiştirilen ve Türkiye'de nüfusun oturuş ve yayılışının Bakanlar Kurulunca yapılacak bir programa göre düzenlenmesinden bahseden 1 ne maddesi yerleşmiş vatandaşların bir yerden diğer bir yere nakillerini de içine alan bir mâna taşıdığı cihetle bu madde hükmünün muhacir ve mültecilerle göçebelerin ve gezginci çingenelerin iskânlarına munhasır olacak şekilde değiştirilmesine lüzum görülmüştür. Hükümetin tasarısı dışında kalmış olan bu madde 1 ne maddede olarak tesbit edildi.

6 ne maddenin B fıkrasının değiştirilmesine ait olup Hükümet teklifinde 1 ne madde olarak yer alan hüküm muhacir ve mültecilerle serbest göçmenlerin ellerindeki muhacir kâğıtlarına göre yerleştikleri yerin nüfus kütüğüne mahalli yönetim kurulu kararıyla tescil edilmelerini sağlamak amacıyla konmuş ise de bu gibilerin nüfus

kütüklerimize yazılmaları önce Türk vatandaşlığına kabul edilmelerine, bu işlemin ise hükümlerinin kullanılmasiyle ilgili bir konu olmak itibariyle 1312 sayılı Kanuna tevfikân Bakanlar Kurulundan karar alınmasına, bağı bulunmasından dolayı teklif edilen değişikliğin kabulü muvafık görülmüyerek maddenin çıkarılması uygun görüldü.

2. — Tasarının ikinci maddesi vatandaşların yalnız jeolojik olaylar ve tabii afetler dolayısıyla başka yerlere yerleştirilebileceklerini ifade etmek üzere konmuştur. Bu sebeple vatandaşların sıhhat ve hayatlarını tehdit eden ve buldukları yerde barınmalarını güçleştiren amillerden olmak itibariyle vatandaşların yerlerinin değiştirilmesini zaruri ve lüzumlu kılan sebepler olarak yerinde görülmüştür. Bu gibi hallerde Hükümetin şefkatli bir ilgi göstermesi esasen vazifesi cümlesinden olmak lâzımgelir. Bu sebeple madde sadece eskiden 2848 sayılı Kanunla gördüğü değişiklikle de işaret edilmek suretiyle aynen kabul edilmiştir.

3. — Hükümet tasarısının üçüncü maddesi (esas kanunun 9 ncu maddesi). Birinci maddede kabul edilen esasa uygun olarak İçişleri Bakanlığının mütalâası alınması kaydıyla kabul edilmiştir.

4. — Tasarının 4 ncu maddesi: 2510 sayılı Kanunun 15 nci maddesinin 2 numaralı bendinin birinci fıkrasını değiştirmek üzere teklif edilmişti. Komisyonumuz bunu bendin tamamına şâmil olacak surette tesbit ederek sadece şekli itibariyle değiştirmiştir.

5. — Esas kanunun 17 nci maddesine bir fıkrâ ekleyen tasarının 8 nci maddesi dağıtış şekli kaydının eklenmesi suretiyle aynen ve ancak sıra itibariyle 5 nci madde olarak kabul edilmiştir.

6. — Tasarının 5 nci maddesi kanunun 29 ncu maddesinin A bendinde mevcut olan bölgelerle ilgili hükümleri kaldırmak suretiyle munhasıran muhacir ve mültecilerle göçebe ve gezginci çingenelerin ve içerde yerleştirilen kişilerin yerleştirildikleri yerlerde enaz 10 yıl oturmaya mecbur olduklarını ifade etmektedir.

Komisyonumuz uzun müzakere ve tartışmalardan sonra iskân edildikleri yerlere döndürülmek kaydının yalnız göçebelige ve gezgincilige avdet edecek olanlar için kabul edilmesini, Hükümetçe iskân edilen muhacir ve mültecilerden

10 yıl geçmeden yerlerinden ayrılacakların iznili veya izinsiz ayrıldıklarına göre munhasıran iskân haklarının geri alınması yolunda işlem yapılmasını, tabii âfetler veya jeolojik sebepler yüzünden yerleri değiştirilenler hakkında ise özel kanunlarda mevcut kayıtlar dışında burada bir hüküm konulmamasını kabul etmiştir.

Maddenin (B) bendi esasen kaldırılmakta olduğu eihetle madde (A) bendinin değiştirilmesi suretinde değil bütün maddenin yeniden yazılması şeklinde tesbit edilmiş ve bu suretle hükümleri kaldırılan maddeler arasında (B) bendinin ifadesine de lüzum kalmamıştır.

Madde tasarısının yeni sırasına göre 6 nci madde olmuştur.

7. — 2510 sayılı Kanununun 30 ncu maddesi 1 ve 2 numaralı bölgelerden bahsetmekte ve halbuki tasarı bölge esasını kaldırmakta bulunduğu eihetle bu maddenin değiştirilmesine lüzum görülmüş ve bölgelerle ilgili ifadeleri kaldırmak suretiyle bu madde tasarıya 7 nci madde olarak geçirilmiştir.

8. — Tasarının 6 nci maddesi vergi muafiyetinden bahseden 37 nci maddenin 1 numaralı bendini bölgelere göre muafiyet süresinin tesbit edilmesi esasını bırakarak mutlak surette 3 yıl üzerinden kabul etmek suretiyle değiştirmektedir. Komisyonumuz şekil bakımından ve bazı ifade değişiklikleriyle bütün maddeyi yeniden tesbit etmiş ve 3 yıllık muafiyet süresini 5 yıla çıkarmıştır.

Muafiyet süresinin başlangıcını tâyinde tatbikatta önemli güçlükler meydana geldiği anlaşıldığından bunun şimdiki şekle nispetle daha etraflı ve daha açık olarak ifade edilmesi de münasip görülmüş ve maddeye bu maksatla gerekli kayıtlar eklenmek suretiyle tasarının 8 nci maddesi olarak kabul edilmiştir.

9. — Tasarının 7 nci maddesi 2510 sayılı Kanunun 39 ncu maddesinin 1 numaralı bendini değiştirmektedir. 3 bentden ibaret olan bu maddenin 2 nci bendi de 10 ncu madde ile ilga edilmekte olduğundan mülga hükümler arasına aynı madde hakkında hüküm konmaktansa bütün maddenin yeniden tesbiti uygun görüldü.

Tasarı maddenin 1 nci bendini bölgelerle ilgili hükümleri kaldırmak için değiştirmektedir. Komisyonumuz gezginci çingeneleri de eklemek suretiyle maddeyi kabul etmiştir.

10. — Hükümet tasarısının ilga edilen hükümlere ait 10 neu maddesinde 42 nei maddenin 2 nei fıkrasında yazılı (1 ve 2 numaralı iskân muntakaları) ibaresi kaldırılmış olduğuna dair kayıt çıkarılarak bu madde tasarının esaslarına intibak ettirilmek suretiyle yeniden ve 10 neu madde olarak tasarıya kondu.

11. — 2510 sayılı Kanunun 49 neu maddesi de bölgelere ait ifadeleri ihtiva ettiğinden bu ifadeler kaldırılmak suretiyle madde yeniden yazıldı ve 11 nei madde olarak tasarıya geçirildi.

12. — Tasarının 9 neu maddesi halen yasak bölge olarak tesbit edilmiş olan yerlere Bakanlar Kurulu kararı olmadıkça hiçbir kimsenin iskân ve ikametine izin verilmeyeceği hükmünü koymaktadır.

Tasarı Hükümetin yeniden yasak bölge ilânını yetkisini kaldırdığı cihetle bugün mevcut olan yasak bölgelerin hangi bölgeler olduğunu kanunda göstermek lüzumlu görüldüğü cihetle bu bölgelerin adları maddeye eklendiği gibi yasağın iskân ve ikametle beraber bölgenin içine girmeye de şâmil olduğu anlaşılmaktadır. Bu suretle Bakanlar Kurulunun yetkisi yasak bölge içinde yalnız iskân ve ikamete değil, muvakkat gitmelere de teşmil edilmiş bulunuyor. Bu yasağın polis veya jandarma ile diğer vazifelere şâmil olmayacağı tabii bulunduğundan bu hususta maddeye ayrıca bir kayıt eklenmesine mahal görülmedi. Madde bu ilâvelerle 12 nei madde olarak tasarıya alındı.

13. — Tabii âfetler ve jeolojik olaylar dışında hiçbir kimsenin başka yere nakledilemeyeceği esasının neticesi olmak üzere eskiden bu esaslar dışındaki sebeplerle ve Bakanlar Kurulu kararıyla nakledilmiş olanların mürettep yerlerindeki oturma mecburiyetinin ve haklarındaki bütün kayıtların kaldırılması hususunda ayrıca bir hüküm tesisine lüzum görüldüğü cihetle geçici 1 nei madde Komisyonumuzca tasarıya eklenmiştir.

14. — Haklarındaki nakil kararları bu kanunla ortadan kalkmış olanların eski yerlerine geri dönebilmeleri ve oradaki mallarına ait haklarının kendilerine iadesi şekilleri hakkındaki tasarının geçici maddesi maksadı daha iyi ifade eden bazı değişikliklerle ve 2 nei geçici madde olarak kabul edildi. Bu madde hükmü munhasıran 2510 sayılı Kanun gereğince nakledilmiş olanlara ait bulunmaktadır.

Geçici maddenin 1 No. 1 bendinde yasak böl-

ge halkından istiyenlerin eski yerlerine ci-var yerlere yerleştirilebileceği hakkındaki hüküm tatbikatta karşılaşılabilecek imkânsızlıklar da düşünülerek (eski illerinde veya bu illere ci-var illerde yerleştirilirler.) suretinde genişletilmiştir.

Malların geri verilmesine veya istihkak mazbataları muhteviyatının ödenmesine mütaallik taleplerin öne sürülmesi ve Hükümetçe de bu taleplerin yerine getirilmesi hususlarının müddetle kayıtlanması muvafık görüldüğünden birincisi için 1948 yılı sonu ve ikincisi için de 1949 yılı sonu müddetin nihayeti olarak kabul edilmiştir.

Nakledilenlerden evvelce Hükümetçe iskân edilmiş olanlar döndükleri yerlerde Hükümetin uhdesinde veya idaresinde veya emanette bulunan menkul ve gayrimenkul mallarını tasarruf etmek isterlerse bu tasarruf tarihinden itibaren mürettep yerlerinde kendilerine Hükümetçe iskân yoluyla verilen gayrimenkullerin geri alınması muvafık görülerek geçici 2 nei maddenin 3 numaralı bendine bu yolda bir kayıt konulmuştur.

Geçici 2 nei maddenin 7 numaralı bendindeki iskân isteğinde bulunanlara kaydı bu maddenin 1 numaralı bendinde bahis konusu olan yasak bölge halkına mâtuftur.

Yasak bölge halkından olmyanların tasarruf hakları 1 nei geçici madde ile 2 nei geçici maddenin 3 numaralı bendi hükümlerine tâbidir.

Karşılığında mal alınıpda henüz mahsubu yapılmamış olan mazbataların mahsupsuz kalan bakıyelerinin mahsupları bütçeye irat ve masraf kaydı suretiyle yapılması hakkında bu geçici maddeye 8 nei bent olarak ayrıca bir hüküm eklenmesine lüzum görülmüştür.

15. — Bu kanunla hükümleri ortadan kaldırılan maddelere ait hükümet tasarısının onuncu maddesi yukarda işaret edilmiş olan değişikliklerle ve yürürlük tarihiyle yürütme yetkisine ait maddelerde aynen ve madde numaraları düzeltilmek suretiyle kabul edilmiştir.

Fuad Hulûsi Demirelli ve 6 arkadaşının bu konudaki kanun tekliflerine gelince: teklifin muhtevasi olduğu hükümler şunlardır.

1. — Hükümetçe iskân edilecek kimseler muhacir ve mültecilerle olağanüstü tabiat şartları yüzünden yer değiştirme ihtiyacına düşenlerdir.

2. — 2510 sayılı Kanunun 8 nci ve 10 ncu maddeleri kaldırılmaktadır.

3. — 11 nci ve 13 ncü maddelerde değiştirilmektedir.

4. — 14 ncü madde kaldırılmaktadır.

5. — 2510 sayılı Kanunun 3667 sayılı Kanunla değiştirilen ek fıkrasıyla 29 ncu madde değiştirilmektedir.

Komisyonumuz Hükümet tasarısı ile bu kanun teklifi arasında yerleşmiş vatandaşların olağanüstü tabiat şartları dışında bir yerden diğer bir yere nakledilmemesi ve nakledilmiş olanların yerlerine geri dönmekte serbest olması esasında ayrılık mevcut olmadığını görmüştür.

Teklifin 1 nci ve 2 nci maddesi kanunun Komisyonumuzca yeniden tesbit edilen birinci maddesiyle sağlanmış olduğundan dolayı ayrıca bu konuda hüküm tesisine lüzum görülmediği gibi 8 nci maddenin yukarıda arzedilen esaslar dairesinde değiştirilmiş olmasından dolayı kaldırılmasına da mahal kalmadığı anlaşılmıştır.

Kaldırılması istenilen 10 ncu maddeye gelince; bu madde A, B, C ve Ç bentlerini ihtiva etmektedir. Bunlardan C ve Ç bentlerinin kaldırılması Komisyonumuzca da uygun görüldü. Ancak A ve B bentleri aşirete tüzel kişilik tanınmasına, aşiret başkanlığı ile beylik, ağalık ve şehliğin ve bunlarla ilgili teşkilâtın kaldırılmasına, aşiretlerin şahsiyetine veya onlara izafetle başkan bey ağa ve şeyhlerine ait olarak tanınmış gayrimenkullerini Devlete geçeceğini ait hükümleri belirtmekte olduğu ve bu hükümlerin yaşaması yerinde görüldüğü cihetle kaldırılması kabul edilmemiştir.

11 nci maddenin değiştirilmesine gelince:

Teklif sahipleri bu maddede munhasıran yeniden köy ve mahalle kurulmasına ait bir hüküm koymaktadırlar. Halbuki mahalle kurulmasına ait hüküm Belediye Kanununda, köy kurulması da Vilâyet İdaresi Kanununda esasen yer almış olduğu gibi muhacir ve mültecilerle, göçebe ve gezginci çingenelerin iskânı bakımından takibedilecek esas kanunun 1 nci maddesiyle ifade edilmiş olduğundan ve diğer taraftan bu maddenin A ve B fıkralarının kaldırılması hükümetçe teklif edilmiş ve sonuncu fıkrası

olan C fıkrasına da yabancılara ait mevzuatımız karşısında ihtiyaç bulunmadığı Komisyonda İçişleri Bakanı tarafından belirtilmiş bulundugundan maddenin tamamen kalırılması kararlaştırılmıştır.

13 ncü maddenin değiştirilmesine mütaallik teklifin tasarıya geçirilmesine yukarıda kabul edilen esaslar dolayısıyla lüzum kalmamış ve maddenin kaldırılması suretiyle maksadın sağlandığı görülmüştür.

Kanunun 14 ncü maddesinin kaldırılması esasen kabul edilmiştir.

23 ncü maddeye 3667 sayılı Kanunla eklenmiş olan fıkranın değiştirilmesine gelince: Muhacir ve mültecilere ve Hükümetçe iskân edilenlere iskân yoluyla verilen gayrimenkullere bir yıl geçtikten sonra istihkak iddia ederek hüküm alanların hakkı ancak bedele taallük edeceği hakkındaki hüküm uzun yıllar tatbikatın meydana çıkardığı zaruretlerin ve memleketimizde tasarruf şekillerinin mahsulu olarak kamu yararına konmuş bir hüküm olduğu cihetle bunun değiştirilmesi kabul edilmemiştir.

Teklif sahiplerinin 29 ncu maddenin değiştirilmesiyle ilgili görüşleri bu tasarıнын 6 nci maddesiyle sağlanmış bulunmaktadır.

İvedilikle müzakeresi için Kamutaya arzedilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Geçici Kom. Bş.	Sözcü	Kâtip
Diyarbakır	Kastamonu	Trabzon
C. Ekin	M. Akalın	H. Orhon
Antalya	Balıkesir	Çankırı
Dr. G. Kahraman	S. Örgüevren	R. Dolunay
Diyarbakır	Elâğız	Gaziantep
Ş. Uluğ	F. Karakaya	Dr. M. Conbolat
İsparta	Kastamonu	Kayseri
S. Köksal	Dr. F. Ecevit	F. Apaydın
Kayseri	Malatya	Mardin
Kısmen muarızım	Dr. H. Fırat	R. Erten
K. Gündes		
Ordu	Seyhan	Sivas
Dr. Z. M. Sezer	Dr. M. Dıblan	N. Ergin
Tokad	Tokad	Urfa
C. Kovalı	G. Pekel	V. Gerger

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

2510 sayılı İskân Kanununun bazı maddelerinin kaldırılmasına, değiştirilmesine ve bu kanuna yeniden bazı madde ve fıkralar ilâvesine dair kanun

MADDE 1. — 2510 sayılı Kanunun 6 ne maddesinin (B) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir

Muhacir ve mültecilerle serbest göçmenler, elerindeki muhacir kâğıtlarına göre yerleştikleri yerin nüfus kütüğüne mahallî Yönetim Kurulu kararıyla tescil edilirler. Kendilerine parasız nüfus cüzdanı verilir.

MADDE 2. — 2510 sayılı Kanunun 8 ne maddesi aşağıdaki yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Jeolojik olaylar ve tabii âfetler dolayısıyla bir mahal halkının yerlerini terketmesinde lüzum ve zaruret bulunduğu, kendilerinin başvurmaları veya ilgili Bakanlığın teklifi üzerine merkezî iskân komisyonunca yapılacak inceleme sonunda anlaşıldığı takdirde Bakanlar Kurulu kararıyla o mahal halkı Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca başka yerlere yerleştirilebilirler.

MADDE 3. — 2510 sayılı Kanunun 9 ne maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir:

Göçebeler, gezginci çingener Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca uygun görülecek yerlerde yerleştirilirler. Bunlar da bu kanunda yazılı yardımlardan ve her türlü muafiyetten istifade ederler.

MADDE 4. — 2510 sayılı İskân Kanununun 15 ne maddesinin 2 ne bendinin 1 ne fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Hükümetçe içerde bir yerden diğer bir yere yerleştirilenlerden ve dışardan kendi kendine gelen muhacir ve mültecilerden ihtiyaçlı olanlar.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

2510 sayılı İskân Kanununun bazı maddelerinin kaldırılmasına, değiştirilmesine ve bu kanuna yeniden bazı madde ve fıkralar ilâvesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 2510 sayılı İskân Kanununun 2848 sayılı Kanunla değiştirilen 1 ne maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Muhacir ve mültecilerle göçebelerin ve gezginci çingenerin yurt içinde yerleştirilmeleri; Türk kültürüne bağlılık ve nüfus oturuş ve yayılımının düzeltilmesi amacıyla Bakanlar Kurulunca yapılacak programa uygun olarak İçişleri ve Sağlık, Sosyal Yardım Bakanlıklarınca tertiplenir.

MADDE 2. — 2510 sayılı Kanunun 2848 sayılı Kanunla değiştirilen 8 ne maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Jeolojik olaylar ve tabii âfetler dolayısıyla bir mahal halkının yerlerini terk etmesinde lüzum ve zaruret bulunduğu, kendilerinin başvurmaları veya ilgili Bakanlığın teklifi üzerine merkezi iskân komisyonunca yapılacak inceleme sonunda anlaşıldığı takdirde Bakanlar Kurulu kararıyla o mahal halkı Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca başka yerlere yerleştirilir.

MADDE 3. — 2510 sayılı Kanunun 2848 sayılı Kanunla değiştirilen 9 ne maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Göçebeler, gezginci çingener İçişleri Bakanlığının mütaalâsı alınarak Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca uygun görülecek yerlerde yerleştirilirler. Bunlar da bu kanunda yazılı yardımlardan ve her türlü muafiyetten istifade ederler.

MADDE 4. — 2510 sayılı Kanunun 15 ne maddesinin 2 No: lu bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Hükümetçe içerde bir yerden diğer bir yere yerleştirilenlerden veya dışardan kendi kendine gelen muhacir ve mültecilerden ihtiyaçlı olanlar:

A) İskâna tâbi tutulurlar.

B) Kendilerinin, zat, ev, sanat ve ticaret eşyalarının, alât ve edavatının, yiyeceklerinin, tohumluklarının, koşum ve damızlık hayvanlarının ve gümrükten muaf bütün eşyalarının kalktıkları yerden veya sınırdan yerleşecekleri yere

Hü.

Geçici K.

MADDE 5. — 2510 sayılı Kanunun 29 ncu maddesinin «A» fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Hükümetçe iskân edilen muhacirler, mülteciler, göçebeler, gezginci çingeneler ile içerde yerleştirilen kimseler yerleştirdikleri yerde enaz on yıl oturmağa mecburdurlar. Bunlar, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının izni olmadıkça başka yerlerde yurt tutamazlar. Başka yerlerde izinsiz gidip yurt tatanlar ve tutmak isteyenler yerleştirdikleri yere döndürülürler.

MADDE 6. — 2510 sayılı İskân Kanununun 37 nci maddesinin ilk fıkrasıyla 1 No: lu bendinin «A» fıkrası aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir.

Muhacir ve mültecilerle içerde hükümet-

kadar nakliye masrafları Hükümetçe verilir.

(C) Bunların kaldırıldıkları veya sınırlarımızdan içeriye girdikleri gündün iskân edildikleri güne kadar geçen zaman zarfında ve iskânlarından itibaren bir yıl içinde yatacaıkları, yiyecekleri, yakacakları ve tedavileri Hükümetçe meccanen temin olunur.

(C) Bunlardan çok fakir olanlarına bir defalık giyecek de Hükümetçe verilir.

MADDE 5. — 2510 sayılı Kanunun 17 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

İskân edilecek her aileye nüfuslarına göre tevzi edilecek çeşitli toprak miktarı ve dağıtış şekli Sağlık ve Sosyal Yardım ve Tarım Bakanlıklarınca hazırlanıp Bakanlar Kurulu tarafından tasdik edilecek bir cetvelle tesbit olunur.

MADDE 6. — 2510 sayılı Kanunun 2848 sayılı Kanunla değiştirilen 29 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Hükümetçe iskân edilen muhacir ve mülteciler enaz on yıl müddetle yerleştirildikleri yerde oturmaya mecburdurlar. Bunlardan Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının izni ile başka yerde yurt tutmak isteyenler haklarında 2510 sayılı Kanunun 15 nci maddesinin 5 nci bendi hükmü uygulanır.

Göçebe ve gezginci Çingenelerin göçebeliğe ve gezginciliğe dönmelerine müsaade edilmez.

Bunlardan bu maksatla iskân yerlerini terk edenler yerleştirildikleri yere döndürülür.

MADDE 7. — 2510 sayılı Kanunun 30 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Hükümetçe iskân edilenlere borçlu veya borçsuz olarak iskân yoluyla verilen gayrimenkuller on yıl müddetle hiç bir suretle satılamaz. bağışlanamaz, terhin edilemez, haciz olunamaz. Tapularına o yolda kayıt düşürülür.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının izniyle Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasına terhini caizdir.

MADDE 8. — 2510 sayılı Kanunun 3683 sayılı Kanunla değiştirilen 37 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Muhacir ve mültecilerle Hükümetçe bu kanun hükümlerine göre yerleştirilenler aşağıdaki mua-

çe bir yerden diğer bir yere yerleştirilenler aşağıdaki muafiyetlerden istifade ederler.

I. — Vergi muafiyeti:

A) Yukarıda yazılı kimseler üç yıl arazi, bina, kazanç, buhran, muvazene, hava kuvvetlerine yardım ve yol vergilerinden muaf tutulurlar.

Bu muafiyet müddeti Hükümetçe iskân edilenden bu kanun hükümlerine göre iskân yardımlarının bittiği ve serbest iskâna tâbi olanlarda muhacir kâğıdının verildiği yılı takibeden yıldıan başlar. Ancak muhacirlerin huduttan girdiği mültecilerin yerleşmek talebinde buldukları, göçebelerin ve içerde bir yerden diğer bir yere yerleştirilenlerin iskânına başlandığı tarihten muafiyet başlangıcına kadar geçecek zaman zarfında da mezkûr vergiler aranmaz.

Hükümetçe iskân yerleri değiştirilenler yeniden muafiyete mazhar olurlar. Şu kadar ki, nakil tarihinde eski muafiyeti hitama ermiş olanların naklin tebliği tarihinden yeni mahallerinde iskân yardımlarının bittiği tarihe kadar geçen zamana ait vergileri de aranmaz.

Bu maddedeki yıl tarihi, taallük ettiği vergi kanunlarında mükellefiyete esas tutulmuş olan yılı ifade eder.

Eski iskân mevzuatına göre iskân hakkına malik olupta İskân Kanunu hükümlerine göre yerleştirilmeleri icabedenler hakkında da yukarıdaki hükümler tatbik olunur.

fiyetlerden faydalanırlar:

1. — Vergi muafiyeti:

A) Yukarıda yazılı kimseler beş yıl arazi, bina, Kazanç, Buhran, Muvazene, Hava kuvvetlerine yardım ve yol vergilerinden muaf tutulurlar.

Bu muafiyet müddeti Hükümetçe iskân edilene bu kanun hükümlerine göre yapılacak iskân yardımlarından bina ve arazi vergileri için gayrimenkullerin temlik edildikleri tarihi Kazanç, Buhran, Muvazene ve Hava kuvvetlerine yardım ve yol vergileri için bu kimselerin yurda geldikleri ve serbest iskâna tâbi olanlar da muhacir kâğıdının verildiği yılı takibeden yıldıan başlar.

Ancak, muhacirlerin huduttan girdiği, mültecilerin yerleşmek talebinde buldukları, göçebelerin ve içerde bir yerden diğer bir yere yerleştirilenlerin iskânına başlandığı tarihten muafiyet başlangıcına kadar geçecek zaman zarfında mezkûr vergiler aranmaz.

Hükümetçe iskân yerleri değiştirilenler yeniden muafiyete mazhar olurlar. Şu kadar ki, nakil tarihinde eski muafiyeti hitama ermiş olanların naklin bittiği tarihten yeni mahallerinde iskân yardımlarının bittiği tarihe kadar geçen zamana ait vergileri de aranmaz.

Bu maddedeki yıl tarihi, taallük ettiği vergi kanunlarında mükellefiyete esas tutulmuş olan yılı ifade eder.

Eski iskân mevzuatına göre iskân hakkına malik olup da İskân Kanunu hükümlerine göre yerleştirilmeleri icabedenler hakkında da yukarıdaki hükümler uygulanır.

B) Bu kanun hükümlerine göre Hükümetçe temlik edilen toprak ve yapılardan bu temlik dolayısıyla Veraset ve İntikal Vergisi ve Ferağ haresi ve resmi alınmaz.

C) Noterlerce yapılacak borçlanma senetleri pula, harca ve ücrete tâbi değildir.

2. Tapu muafiyeti :

Bu kanuna göre gerek parasız ve gerek borçlu ve gerek peşin paralı olarak verilen bütün yapı ve topraklar harçsız, pulsuz tapuya bağlanarak senedi verilir.

Temlik ve teffiz, kıymet takdiri, borçlanma ve ipotek konup kaldırma muameleleri hiçbir harca, masrafa ve pula tâbi tutulmaz.

Hü.

MADDE 7. — 2510 sayılı İskân Kanununun 4062 sayılı Kanunla tadil edilen 39 ncu maddesinin 1 nci bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bu kanun hükümlerine göre veya bu kanundan evvel Hükümetçe iskân edilmiş ve iskân edilecek muhacirlerle mültecilere, göçebelere ve içerde bir yerden diğer bir yere yerleştirilmiş olanlara verilmiş veya verilecek olan iâşe, ibate, mütedavil sermaye, sanat ve ziraat alât ve edevatı ve hayvanlar, koşun ve araba takımları ve tohumluklar ile tedavi ve diğer bilûmum iskân yardımları ve iskân haddi dâhilindeki yapı ve topraklar ve bağ ve meyvelik yerleri parasızdır.

Geçici K.

MADDE 9. — 2510 sayılı Kanunun 4062 sayılı Kanunla değiştirilen 39 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

1. Bu kanun hükümlerine göre veya bu kanundan evvel Hükümetçe iskân edilmiş ve iskân edilecek muhacirlerle mültecilere, göçebelere, gezginci çingenelere ve içerde bir yerden diğer bir yere yerleştirilmiş olanlara verilmiş veya verilecek olan iâşe, ibate, döner sermaye sanat ve ziraat alât ve edevatı ve hayvanlar, koşun ve araba takımları ve tohumluklar ile tedavi ve bilûmum iskân yardımları ve iskân haddi dahilindeki yapı ve topraklar ve bağ ve meyvelik yerleri parasızdır.

2. Hükümetçe iskân edilene evvelece borçlanma suretiyle verilmiş olan yapı ve topraklardan iskân haddine tekabül eden borçların ödenmiyen taksitleri tahsil olunamaz ve tahsil olunanlar da geri verilmeyiz.

Verilmiş olan yapı ve toprakların iskân haddinden fazla olan kısımları ile 2510 sayılı Kanunun 15 nci maddesinin 3 ncu bendi mucibince verilen ev yeri ve topraklar borçlanmaya tâbidir.

Borçlanma muameleleri, 716 sayılı Kanun hükümlerine göre Sağlık ve Sosyal Yardım, tahsilât da Maliye Bakanlığınca yapılır. İlk taksit sekizinci senenin Eylülünde başlar ve 20 senede ve 40 taksitte alınır.

Vâdesinden evvel tediye edilen borçlar senelik yüzde altı iskontoğa tâbi tutulur.

3. 2510 sayılı Kanunun 29 ncu maddesinde yazılı müddet içinde bilâmezuniyet iskân yerini terk veya gaybubet ederek iki sene sonunda mürettep yerlerine avdetle yerleşmemiş evya aynı yerlere iadeleri mümkün görülmemiş olanlarla iskân olduğu yerden Hükümetçe naklen başka yere iskân olunanlara evvelece iskân edilmiş iken bilâhara serbest iskâna tâbi tutulanlara eski yerlerinde verilen gayrimenkuller tapudana namlarına tescil edilmiş olsa bile Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının işarı üzerine vali ve kaymakamlar tarafından tapuları iptal ve verilen gayrimenkuller istirdat olunur.

Bunlardan bilâmezuniyet iskân yerini terk veya gaybubet edenlerin iskân hakları sakıt olur.

Hü.

Geçici K.

MADDE 8. — 2510 sayılı İskân Kanununun 17 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

İskân edilecek her aileye nüfuslarına göre tevzi edilecek çeşitli toprak miktarı Sağlık ve Sosyal Yardım ve Tarım Bakanlıklarınca hazırlanıp Bakanlar Kurulu tarafından tasdik edilecek bir cetvelle tesbit olunur.

MADDE 10. — 2510 sayılı Kanunun 2848 sayılı Kanunla değiştirilen 42 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığında Bakanın veya temsil edeceği zatın Başkanlığı altında Sağlık ve Sosyal Yardım, İşleri, Milli Savunma, Dışişleri, Maliye, Milli Eğitim, Ekonomi, Tarım Bakanlıklarınca ve Ziraat Bankasınca seçilecek zatlardan ve vukuf ve ihtisastarından istifade edilmek üzere Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca hariçten alınacak en çok üç zattan müteşekkil merkezi iskân komisyonu bulunur.

Merkezi iskân komisyonu başlıca Türkiye'ye gelecek muhacirlerin veya bu kanuna göre içerde yerleştirilecek vatandaşların iktisadi, içtimai, sihihi vasıflara ve şartlara göre mürettep yerlerini tetkik etmek, iskân programları hakkında tetkiklerde bulunmak, iskâna yarıyacak toprak ve yapıları araştırıp bulmak, muhacirlerin sevk şartlarını mütalâa eylemek, iskân tahsisatının sarf yerleri hakkında mütalâada bulunmak, hariçten ve dâhilden yeni yurtlarına yerleşecek olanların sevkleri ve müstahsil hale girinceye kadar bakımlarıyla alâkadar olan Devlet daireleri şubelerininin muzaheretlerini ve çalışma birliğini yapmaya yarıyan tedbirleri düşünmek gibi vazifelerle mükelleftir. Kararları istisari mahiyeti haizdir.

Merkez İskân Komisyonunun çalışma tarzı Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca tanzim ve Bakanlar Kurulu tarafından tasdik edilecek bir yönetmelik ile tesbit olunur.

MADDE 11. — 2510 sayılı Kanunun 49 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bu kanunun icra sureti tüzük vee yönetmeliklerle tayin olunur. Hükümetçe iskân edilenlerin bu kanundaki muafiyetlerden istifade etmek üzere ne yolda hareket edecekleri bu Tüzükte gösterilir.

Hü.

Geçici K.

MADDE 9. — 2510 sayılı İskân Kanununa aşağıdaki madde eklenmiştir:

Halen yasak bölge olarak tesbit edilmiş olan yerlere Bakanlar Kurulu kararı olmadıkça yeniden hiç bir kimsenin iskân ve ikametine izin verilemez.

GEÇİCİ MADDE — 2510 sayılı İskân Kanununun hükümlerine tevfikân evvelce Bakanlar Kurulu kararıyla nakledilmiş olup da haklarındaki kararnamenin kaldırılması dolayısıyla serbest bir duruma girmiş olanlar hakkında aşağıdaki esaslar dahilinde muamele yapılır.

1. Yasak bölge olarak tesbit edilmiş yerler halkından olup da işbu kanunun neşriden itibaren bir yıl içinde Hükümetçe iskânını isteyenlerden muhtaç olanlar eski yerlerine civar yerlere yerleştirilebilirler.

Bu takdirde bunlara mürettep yerlerinde evvelce verilmiş olan yapı ve topraklar 2510 sayılı Kanunun 39 ncu maddesi hükmüne göre geri alınır.

2. Birinci bendde tasrih edilen yerler dışında kalan bölgeler halkından olup da 2510 sayılı Kanunun 27 nei maddesi mucibince geride bıraktığı gayrimenkuller karşılığında istihkak mazbatasını vermek suretiyle malları Devlete intikal etmiş ve aynı kanunun 28 nei maddesi gereğince mürettep yerlerine ellerindeki mazbataların hiç bir suretle mahsubunu yaptırmamış olanlara mazbata muhteviyatı olan malları tamamen geri verilir. Buna imkân bulunmadığı hallerde mazbata muhteviyatı dört misli üzerinden Hazinece nakden ödenir.

Tamamen veya kısmen mahsubu yapılmış mazbatalar karşılığında mürettep yerlerinde verilen mallar istirdat edilmez. Ancak istihkak mazbatasında bakıye kalan miktar hakkında yukarıdaki hükme göre muamele yapılır.

3. 2510 sayılı Kanunun 27 nei maddesi gereğince kendileri tarafından veya Hükümetçe tasfiye edilmeyen mallar üzerinde bu gibiler her türlü tasarrufla serbesttirler.

MADDE 12. — 2510 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

Ağrı, Sason, Tunceli ve Zeylân yasak bölgelerine Bakanlar Kurulu kararı olmadıkça hiç bir kimsenin girmesine, iskân ve ikametine izin verilemez.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce Bakanlar Kurulu kararıyla nakledilmiş olanların mürettep yerlerinde oturma mecburiyetiyle haklarındaki bütün kayıtlar kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 2. — 2510 sayılı Kanunun hükümlerine göre nakledilmiş olupta gerek haklarındaki kararnamelerin kaldırılması ve gerekse bu kanunun yürürlüğe girmesiyle serbest kalacak olanlar hakkında aşağıdaki esaslar dahilinde muamele yapılır.

1. Yasak bölge olarak tesbit edilmiş yerler halkından olupta işbu kanunun neşriden itibaren bir yıl içinde iskânını isteyenlerden muhtaç olanlar eski illerinde veya bu illere civar illerde yerleştirilebilir.

Bu takdirde bunlara mürettep yerlerinde evvelce verilmiş olan yapı ve topraklar 2510 sayılı Kanunun 39 ncu maddesi hükmüne göre geri alınır.

2. Birinci bentte tasrih edilen yerler dışında kalan bölgeler halkından olupta 2510 sayılı Kanunun 27 nei maddesi mucibince geride bıraktığı gayrimenkuller karşılığında istihkak mazbatasını vermek suretiyle malları Devlete intikal etmiş ve aynı kanunun 28 nei maddesi gereğince mürettep yerlerinde ellerindeki mazbatalara mukabil hiç mal almamış olanlara mazbata muhteviyatı olan malları tamamen geri verilir. Buna imkân bulunmadığı hallerde mazbata muhteviyatı dört misli üzerinden Hazinece nakden ödenir.

Ellerindeki mazbataları muhteviyatının tamamına veya bir kısmına mukabil almış olanların namlarına tescil edilmiş olsun olmasın bu malları geri alınmaz. Ancak istihkak mazbatasından bakıye kalan miktar hakkında yukarıdaki hükme göre muamele yapılır.

İstihkak sahibi olanların 1948 yılı sonuna kadar buldukları yerlerin en büyük mülkiye üstüne başvurmaları ve Hazinece de bu gibi

Hü.

Hükümetçe tasfiye olunmuş ve satış bedelleri sahiplerine tasfiye edilmiş veya tasfiye edilmek üzere emanete alınmış olan gayrimenkuller hakkında hiçbir iddia mesumu olamaz.

Sahiplerinin hakları ancak bu bedellere inhisar eder.

4. Yukarıdaki hükümler gereğince bu gibilere aynen iade edilen gayrimenkuller için nakilleri tarihinden itibaren bu kanunun neşrini takip eden yıl sonuna kadar geçen müddet içinde tahakkuk ettirilen arazi ve binalara mütaallik her türlü vergiler aranmaz. Ancak bunlardan tahsil edilmiş olanlar iade edilmez.

5. Hazine adına tescil edilmiş olupta bu suretle iadesi gereken gayrimenkullerden dolayı Hükümetçe eski sahiplerine yapılacak ferağ ve tescil işlemlerinde harç ve resim aranmaz.

6. Bu suretle serbest kalanlar muhtaç olup olmadıklarına bakılmaksızın, gidecekleri yerlere kadar bir defaya mahsus olmak üzere bu kanunun hükmüne göre parasız sevkolunurlar.

7. Serbest kalıpta yukarıdaki fıkralara göre iskân isteğinde bulunmayanlar mürettep yerlerini terkettikleri takdirde bunlara evvelce verilmiş olan gayrimenkuller hakkında 2510 sayılı Kanunun 30 nci maddesi hükmü tatbik edilmez.

MADDE 10. — 2510 sayılı Kanunun 2 nci maddesi ve 7 nci maddesinin (A), (B) fıkraları ve 11 nci maddenin (A), (B) fıkraları ve

Geçici K.

istihkakların 1949 yılı sonuna kadar ödenmesi mecburidir.

3. 2510 sayılı Kanunun 27 nci maddesi gereğince kendileri tarafından veya Hükümetçe tasfiye edilmiyen mallar üzerinde bu gibiler her türlü tasarrufta serbesttirler.

Hükümetçe tasfiye olunmuş ve satış bedelleri sahiplerine ödenmiş veya ödenmek üzere emanete alınmış gayrimenkuller hakkında hiçbir iddia dinlenmez. Sahiplerinin hakları ancak bu bedellere inhisar eder.

Kendi yurtlarına dönenler Hükümetin uhdesinde veya idaresinde veya emanette bulunan menkul veya gayrimenkul mallarını tasarruf etmek isterlerse bu tasarruf tarihinden itibaren mürettep yerlerinde kendilerine Hükümetçe iskân yoluyla verilen gayrimenkuller 2510 sayılı Kanunun 39 nci maddesi hükmüne göre geri alınır.

4. Yukarıdaki hükümler gereğince bu gibilere aynen iade edilen gayrimenkuller için nakilleri tarihinden itibaren bu kanunun neşrini takiben yıl sonuna kadar geçen müddet içinde tahakkuk eden arazi ve binalara mütaallik her türlü vergiler aranmaz. Ancak bunlardan tahsil edilmiş olanlar geri verilmez.

5. Hazine adına tescil edilmiş olupta bu suretle geri verilmesi gereken gayrimenkullerden dolayı Hükümetçe eski sahiplerine yapılacak ferağ ve tescil işlemlerinde harç ve resim aranmaz.

6. Bu suretle serbest kalanlar, muhtaç olup olmadıklarına bakılmaksızın, gidecekleri yerlere kadar bir defaya mahsus olmak üzere bu kanuna göre parasız sevkolunurlar.

7. Serbest kalıpta yukarıdaki fıkralara göre iskân isteğinde bulunmayanlar mürettep yerlerini terk ettikleri takdirde bunlara evvelce verilmiş gayrimenkuller hakkında 2510 sayılı Kanunun 30 nci maddesi hükmü uygulanmaz.

8. Mukabilinde mal almıpta mahsubu yapılmıyan mazbataların mahsupsuz kalan bakiyelerinin mahsupları, bütçeye irat ve masraf kaydı suretiyle yapılır.

MADDE 13. — 2510 sayılı Kanunun 2848 sayılı Kanunla değiştirilen 2 nci maddesi, 2510 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin A ve B fıkrası

Hü.

Geçici K.

12, 13, 14, 26, 27, 28 nei maddeleri ve 29 neu maddenin (B) fıkrası 39 neu maddenin 2 numaralı bendiyle 42 nei maddenin ikinci fıkrasında yazılı (I ve II numaralı iskân muntakaları) ibaresi kaldırılmıştır.

MADDE 11. — Bu kanun yayımlandığı tarihten itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 12. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan
K. Peker

Devlet Bakanı
Başb. Yardımcısı
M. Ökmen

Devlet Bakanı
M. A. Renda

Adalet Bakanı
Ş. Devrin

Millî Savunma Bakanı
C. C. Toydemir

İçişleri Bakanı
Ş. Sökmensüer

Dışişleri Bakanı
H. Saka

Maliye Bakanı
H. N. Keşmir

Millî Eğitim Bakanı
Reşat Ş. Sırer

Bayındırlık Bakanı
C. K. Incedayın

Ekonomi Bakanı
T. B. Balta

Sa. ve So. Y. Bakanı
Dr. B. Uz

Gümrük ve Tekel Bakanı
T. Coşkan

Tarım Bakanı
F. Kurdoğlu

Ulaştırma Bakanı
Ş. Koçak

Ticaret Bakanı
A. İnan

Çalışma Bakanı
Dr. S. İrmak

ları, 2510 sayılı Kanunun 2848 sayılı Kanunla değiştirilen 10 neu maddesinin C ve Ç fıkraları, 2510 sayılı Kanunun 2848 sayılı Kanunla değiştirilen 11 nei maddesi, 2510 sayılı Kanunun 12 nei maddesi, 2510 sayılı Kanunun 2848 sayılı Kanunla değiştirilen 13 neu maddesi, 2510 sayılı Kanunun 14, 26, 27, 28 nei maddeleri kaldırılmıştır.

MADDE 14. — Hükümetin 11 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. — Hükümetin 12 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.